

Nader ecologisch onderzoek Middelweg 62, Moordrecht

Versienummer:
Datum:

definitief
3-5-2017

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Productnummer	2017105704
Omschrijving	Nader onderzoek Middelweg 62, Moordrecht. Soortgericht onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus
Status	Definitief
Datum	3-5-2017
Opdrachtgever	Gemeente Zuidplas
Opgesteld door	Rob Jansen, Berto van Dam en Gert-Jan van Oostenbrugge

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Wettelijk kader	4
1.2	Methode onderzoek.....	4
1.3	Voornemen	6
2	Resultaten	8
2.1	Resultaten vleermuizen	8
2.2	Resultaten huismus	9
2.3	Resultaten gierzwaluw	9
3	Effectbeschrijving	9
3.1	Effectbeschrijving vleermuizen.....	9
3.2	Effectbeschrijving huismus.....	10
3.3	Effectbeschrijving gierzwaluw	10
3.4	Effectbeschrijving algemene broedvogels.....	10
4	Conclusie en advies	10
5	Literatuurlijst	12

1 Inleiding

1.1 Wettelijk kader

Om natuurwaarden in Nederland te beschermen gelden twee landelijke wetten: de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). De Provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor de Wnb en heeft een verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland vastgesteld om de procedures van ontheffingen, vergunningen en meldingen af te handelen. De Wro bescherming werkt door in provinciaal beleid, te weten: Verordening Ruimte en Milieu 2014, actualisatie 2016 (VRM 2014); natuurbeheerplan 2016; Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013. Indien beschermde natuurwaarden aanwezig zijn in een plangebied dient middels een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en één veldbezoek) te worden vastgesteld of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is, en:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Wnb onderdeel soortenbescherming);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Wnb onderdeel gebiedsbescherming);
- Er wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) aangetast worden, maar ook of provinciaal compensatiebeleid met betrekking tot door de provincie aangewezen 'belangrijke weidevogelgebieden' aan de orde is.
- Er sprake is van beschermde houtopstanden (Wnb onderdeel regulering bosbeheer).

Indien deze beschermde natuurwaarden niet worden aangetast, wordt het project conform de eerder genoemde regelgeving toelaatbaar geacht. In dat geval dient rekening te worden gehouden met de algemeen geldende zorgplicht (artikel 1.11) van de Wnb. De zorgplicht bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor soorten of natuurgebieden veroorzaakt, verplicht is maatregelen te nemen die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

1.2 Methode onderzoek

In opdracht van Gemeente Zuidplas heeft ODMH onderzoek gedaan naar het gebruik van het schoolgebouw aan de Middelweg 62 te Moordrecht door vleermuizen, gierzwaluw en huismus. Het onderzoek is ten behoeve van de voorgenomen sloop van het schoolpand. Negatieve effecten op deze soorten kunnen voor deze locatie niet op voorhand worden uitgesloten, zodat nader onderzoek nodig is. Hierover wordt in dit rapport verslag gedaan.

Methode vleermuizen

Veldwerk is uitgevoerd volgens de meest recente versie van het vleermuisprotocol als opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (2013). Het veldwerk is uitgevoerd door twee ervaren ecologen vanwege veiligheid en kwaliteit. Zij hebben lopend het gebruik van het plangebied door vleermuizen in beeld gebracht met behulp van een batdetector (type: Pettersson D240X). Tevens is een deel van de omgeving rondom het plangebied doorzocht.

Een batdetector is een apparaat dat ultrasone geluiden, die een vleermuis maakt, omzet in voor de mens hoorbare tikkende geluiden. Aan de hand van het ritme van het geluid en de frequentie waarop de vleermuis het beste wordt gehoord, de zogenaamde piekfrequentie, kan in veel gevallen worden bepaald om welke vleermuissoort het gaat. Voor het determineren van soorten is gebruik gemaakt van opnameapparatuur en het programma BatSound.

Omdat vleermuizen vooral bij (redelijk) gunstige weersomstandigheden (geen of weinig neerslag en weinig wind) actief zijn, is alleen in dergelijke omstandigheden veldwerk uitgevoerd. In tabel 1.1 zijn de data en weersomstandigheden van elk veldbezoek weergegeven.

Tabel 1.1 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken.

Datum veldbezoek	Tijdstip	Focus	Weersomstandigheden
17 juni 2016	avond	Zomer- en kraamverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden	NO wind 1 Bft., 70% bewolking, droog, $\pm 13^{\circ}\text{C}$
15 juli 2016	ochtend	Zomer- en kraamverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden	ZW wind 1 Bft., onbewolkt, droog, $\pm 11^{\circ}\text{C}$
20 augustus 2016	nacht	Paar- en winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden	ZW wind, 1 Bft., 30% bewolking, droog, $\pm 17^{\circ}\text{C}$
13 september 2016	nacht	Paar- en winterverblijfplaatsen, vliegroutes, foerageergebieden en zwermen	O wind, 1 Bft., onbewolkt, droog, $\pm 23^{\circ}\text{C}$

Methode huismus

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd volgens de Soortenstandaard Huismus (RVO, 2014). Jaarrond beschermde nesten van huismussen zijn onderzocht met behulp van een verrekijker en op basis van geluid en gedrag. Het onderzoek richtte zich op het vaststellen van nestlocaties en andere vaste verblijfplaatsen van de huismus.

In totaal zijn er twee veldbezoeken uitgevoerd in de periode 1 april tot en met 15 mei 2017. Inventarisatie moet tijdens goede omstandigheden: weersomstandigheden, geluidsluwe momenten, moment op de dag (tussen 2 uur na zonsopkomst en 2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen) en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

In tabel 1.2 zijn de data en weersomstandigheden van elk veldbezoek weergegeven. Ook is er bij het nader onderzoek naar gierzwaluwen van 2016 gelet op het voorkomen van huismussen binnen het plangebied.

Tabel 1.2 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken ten behoeve van de huismus

Datum veldbezoek	Tijdstip	Weersomstandigheden
11 april 2017	Ochtend, 11.00 – 12.30	Droog, half onbewolkt, $\pm 12^{\circ}\text{C}$
26 april 2017	Ochtend, 10.00 – 11.30	Droog, half bewolkt, $\pm 8^{\circ}\text{C}$

Methode gierzwaluw

De inventarisatie naar de gierzwaluw richt zich op het lokaliseren van in gebruik zijnde nesten binnen het plangebied. Het onderzoek naar verblijfplaatsen van de gierzwaluw is vanaf de grond uitgevoerd. De onderzoeksmethode is gebaseerd op de soortenstandaard van RvO (2014). Deze schrijft een optimale onderzoeksperiode voor en het aantal waarnemingen binnen de datumgrenzen om zeker te zijn van geen broedgevallen.

De afwezigheid van broedende gierzwaluwen is voldoende aannemelijk gemaakt als er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest:

- Na minimaal 3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen
- In de periode 1 juni tot en met 15 juli, met twee inventarisatiemomenten in juni en minimaal één in juli. In “late seizoenen” moeten in juli minimaal twee inventarisatiemomenten plaats hebben gevonden
- Tussen 21.00 uur en 22.30 uur
- Tijdens goede inventarisatieomstandigheden

In tabel 1.3 is een overzicht van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel 1.3 Overzicht van de veldbezoeken voor gierzwaluw

Datum	Tijdstip	Focus op	Weersomstandigheden
veldbezoek			
17 juni 2016	Avond	Invliegende gierzwaluwen en aanwezigheid gierzwaluwen	NO wind 1 Bft., 70% bewolking, droog, ±13°C
4 juli 2016	Avond	Invliegende gierzwaluwen en aanwezigheid gierzwaluwen	W wind 1 Bft., 40% bewolking, droog, ±20°C
14 juli 2016	Avond	Invliegende gierzwaluwen en aanwezigheid gierzwaluwen	NW wind, 2 Bft., 10% bewolking, droog, ±16°C

1.3 Voornemen

Het plangebied voor de beoogde ontwikkeling ligt aan de Middelweg 62, in Moordrecht (figuur 1.1). Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing. Het betreft een schoolgebouw met één verdieping, waarvan een gedeelte een plat dak heeft en een gedeelte een schuin dak met dakpannen. Het schoolgebouw is voornamelijk omgeven door schoolpleintjes en enkele bomen. Aan de zuidwest en zuidoostzijde grenst het plangebied aan de Middelweg respectievelijk Oost Ringdijk. Hiernaast ligt ook de Ringvaart. Aan de noordoostzijde grenst het aan groenopstand met daarachter huizen. Aan de noord(west)zijde grens het plangebied aan een park. Dit park bestaat voornamelijk uit gras met hier en daar houtopstanden en vijvertjes. Het voornemen is om het schoolgebouw te slopen.

Globale ligging van het plangebied (rode contour)

2 Resultaten

2.1 Resultaten vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn tijdens de veldbezoeken geen verblijfplaatsen aangetroffen van vleermuizen in het plangebied.

Foerageergebied(en)

In de omgeving van het plangebied zijn ten tijde van de veldbezoeken meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen.

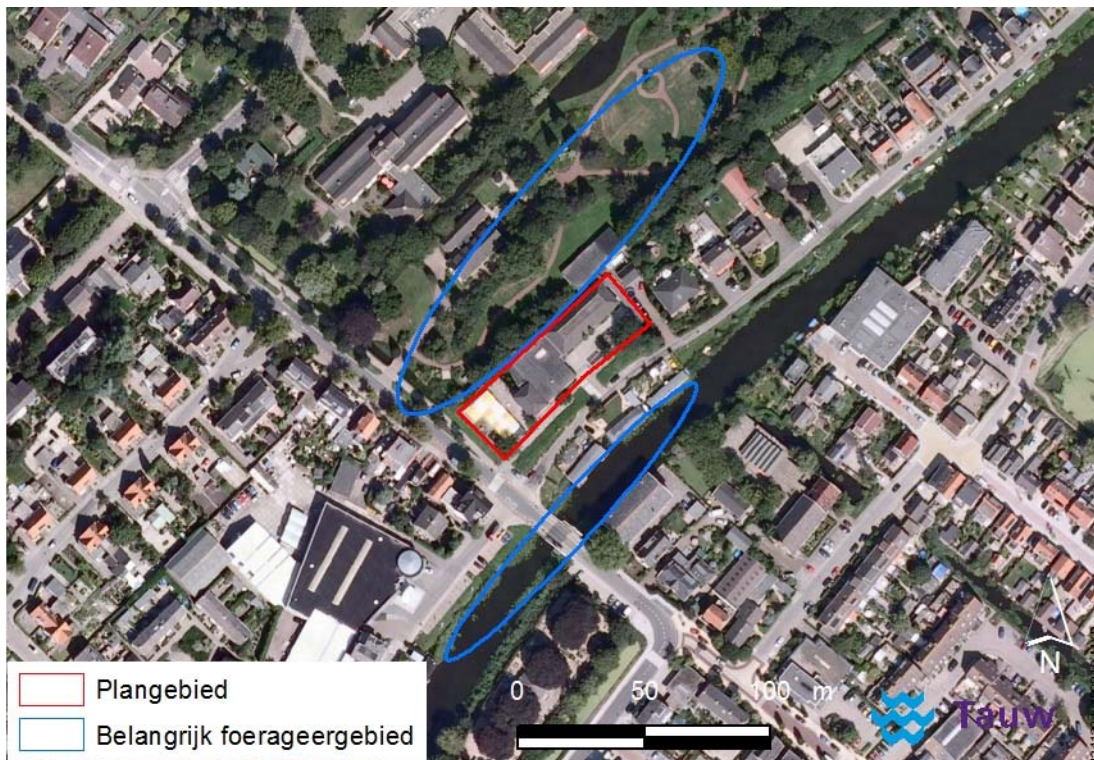
Rondom de groenstructuur naast het plangebied zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Ook is hier éénmaal kortstondig aan de oostzijde van het gebouw in de boomkruinen een foeragerende grootoorvleermuis waargenomen. Gezien het aantal waarnemingen en de kortstondigheid van de meeste van deze waarnemingen betreft dit geen essentieel foerageergebied.

In het park aan de noordzijde van het plangebied zijn laatvliegers, ruige en gewone dwergvleermuizen waargenomen. Hier is waarschijnlijk ook een verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis, die tot laat 's ochtends in het plangebied foerageerde. Dit park biedt door de donkerdere omgeving en de dynamiek van de aanwezige groenstructuur goed foerageergebied voor vleermuizen. Gezien de ligging en het karakter van omliggend gebied is het park dan ook te classificeren als essentieel foerageergebied.

Boven de Ringvaart van de Zuidpolderplas zijn meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen, een watervleermuis en een meervleermuis waargenomen. Ook dit gebied kan worden geclassificeerd als essentieel foerageergebied door de weinige vergelijkbare alternatieve foerageergebieden in de omgeving (met name voor de water- en meervleermuis).

Vliegroute(s)

Er zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op een essentiële vliegroute.

Figuur 2.1 Resultaten vleermuisonderzoek

2.2 Resultaten huismus

Tijdens de twee veldbezoeken, gericht op de functies van het plangebied en haar omgeving voor de huismus, zijn geen huismussen waargenomen. Het voorkomen van nestlocaties van huismus in en nabij het plangebied is daarom uitgesloten.

2.3 Resultaten gierzwaluw

Er zijn geen in- of uitvliegende gierzwaluwen in het plangebied of de directe omgeving waargenomen. Wel zijn er diverse foeragerende en hoog overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Echter, de vogels vertoonden op geen enkele wijze associatie met het onderzoeksgebied. Deze vogels broeden waarschijnlijk in het centrum van Moordrecht en bij de woningen langs de Oost Ringdijk. Bij laatstgenoemde is ook daadwerkelijk een uitvliegende vogel op nummer 16 waargenomen en nestindicerend gedrag nabij de nummers 7, 8, 11 en 13. Het voorkomen van nestlocaties van gierzwaluwen in en nabij het plangebied is daarom uitgesloten.

3 Effectbeschrijving

3.1 Effectbeschrijving vleermuizen

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen, en er worden daarom per definitie geen verblijfplaatsen aangetast door de sloop van het schoolgebouw.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het schoolgebouw maakt geen onderdeel uit van een essentiële vliegroute. Rondom de groenstructuur naast het plangebied betreft dit geen essentieel foerageergebied. Wel kunnen hier incidenteel vleermuizen foerageren of deze bommenrij gebruiken als vliegroute tussen het park en de

ringvaart. Ondanks dat het geen essentieel foerageergebied betreft heeft het daarom wel de voorkeur deze bommenrij zoveel mogelijk te behouden. Om negatieve effecten op foeragerende vleermuizen te voorkomen dienen de maatregelen gehanteerd te worden zoals vermeld in de laatste alinea van deze paragraaf.

In de omgeving van het plangebied kunnen op basis van de resultaten twee essentiële foerageergebieden worden aangewezen, namelijk het park ten noorden en de ringvaart ten zuiden van het plangebied.

Tussen het plangebied en de ringvaart bevinden zich een weg en enkele huizen. Door de afstand tussen deze twee locaties hebben de werkzaamheden geen effect op foeragerende vleermuizen boven de ringvaart.

Het park ten noorden ligt wel zodanig dichtbij dat negatieve effecten door de werkzaamheden niet geheel uit te sluiten zijn. Om negatieve effecten op dit foerageergebied uit te sluiten moeten mitigerende maatregelen genomen worden in het kader van zorgplicht. Hiervoor gelden de volgende maatregelen:

- Er dient uitsluitend overdag gewerkt te worden
- Indien er gebruik wordt gemaakt van verlichting moet dit vleermuisvriendelijke (amberkleurige) verlichting zijn, of moet de verlichting uitsluitend naar het plangebied gericht worden en niet naar de omgeving zoals omliggende gebouwen, begroeiing en de vijver

Indien volgens deze maatregelen gewerkt wordt kunnen negatieve effecten op foeragerende vleermuizen in het park ten noorden van het plangebied worden uitgesloten.

3.2 Effectbeschrijving huismus

Er zijn geen verblijfplaatsen van huismussen aangetroffen. Een negatief effect op huismus in uitgesloten.

3.3 Effectbeschrijving gierzwaluw

Verblijfplaatsen van de gierzwaluw zijn afwezig in het plangebied en de directe omgeving. Het voornemen heeft daardoor geen negatieve effecten op verblijfplaatsen of exemplaren van deze soort.

3.4 Effectbeschrijving algemene broedvogels

Tijdens het onderzoek zijn geen algemene broedvogels waargenomen. Het kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat er broedgevallen aanwezig zijn van algemene broedvogels in de dichte klimop die tegen de muur en deels op het dak aan de noordzijde van het gebouw groeit. Het is aanbevolen om de sloop tot na het broedseizoen uit te stellen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Ook buiten deze periode zijn broedende vogels beschermd. Indien de binnen deze periode wordt gesloopt is nadere inspectie nodig voorafgaand aan de sloop. Daarbij moet worden gecontroleerd of er een bezet nest in de klimop aanwezig is.

4 Conclusie en advies

Dit rapport doet verslag van een nader onderzoek dat door ODMH aan de Middelweg 62 te Moordrecht heeft uitgevoerd in opdracht van gemeente Zuidplas. Het nader onderzoek is gericht op het gebruik van plangebied door gierzwaluw, huismus en vleermuissoorten. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen aanwezig. Ook dient plangebied

niet als essentieel foerageergebied voor vleermuizen of huismussen. Het schoolgebouw maakt ook geen onderdeel uit van een essentiële vliegroute van vleermuizen.

Het voornemen heeft geen negatieve effecten op essentiële gebruiksfuncties van het leefgebied van de vleermuizen. Omdat er wel vleermuizen in en in de directe omgeving van het plangebied voorkomen dient hiermee tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden. Voorbeelden van maatregelen zijn bijvoorbeeld:

- Werkzaamheden worden uitsluitend overdag uitgevoerd, zodat geen gebruik hoeft te worden gemaakt van verstorende kunstmatige verlichting
- Indien er wel gebruik gemaakt moet worden van verlichting is dit vleermuisvriendelijke (amberkleurige) verlichting
- Er of moet de verlichting uitsluitend naar het plangebied gericht worden en niet naar de omgeving zoals omliggende gebouwen, begroeiing en de vijver
- Tijdens het onderzoek zijn geen algemene broedvogels waargenomen. Het kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat er broedgevallen aanwezig zijn van algemene broedvogels in de dichte klimop die tegen de muur en deels op het dak aan de noordzijde van het gebouw groeit. Het is aanbevolen om de sloop tot na het broedseizoen uit te stellen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Ook buiten deze periode zijn broedende vogels beschermd. Indien de binnen deze periode wordt gesloopt is nadere inspectie nodig voorafgaand aan de sloop. Daarbij moet worden gecontroleerd of er een bezet nest in de klimop aanwezig is.

5 Literatuurlijst

Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt en Co, Haarlem & Provincie Noord-Holland, Haarlem.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens, H.J.G.A., P. Twisk & G. Veenbaas, 2004. Met vleermuizen overweg. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft & Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.

Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gierzwaluw

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard huismus

